

# Unios overordnede budsjettkrav 2024

## Utdanning, helse og omsorg

2024-budsjettet må ta igjen etterslepet etter at velferden måtte ta en del av kuttene i et stramt 2023-budsjett. Kommuner, sykehus, universiteter og høyskoler, forskning og politi må styrkes. Kjernetjenestene utdanning, helse og omsorg må prioriteres. Bemanningssituasjonen i velferdstjenestene er knapp, og økt pris- og kostnadsvekst har redusert velferdstilbudet ytterligere. 2024-budsjettet må sikre nok kvalifisert arbeidskraft med høyere utdanning til å levere et godt utdannings- og helsetilbud til befolkningen. Utfordringene med å rekruttere og beholde må tas på alvor. Økt lønn til utdanningsgruppene i offentlig sektor er en del av løsningen. De frie inntektene til kommunene må økes med minst 3 mrd. kroner ut over den demografiske behovsveksten. Spesialisthelsetjenesten må styrkes med 5 mrd. kroner ut over aktivitetsnivået i 2023.

## Forebygging

Forebygging kan redusere behovet for dyrere behandling og redusere de samfunnsøkonomiske kostnadene av frafall og utstøting. Elever og studenter ble hardt rammet under pandemien, tapt læring og økt uhelse må hentes inn. Forebyggingsperspektivet må gis bedre økonomisk handlingsrom i flere sektorer. Folkehelse, rehabilitering og skolehelsetjenesten må prioriteres. Den kommunale helse- og omsorgstjenesten trenger økt bemanning, utvikling av kompetanse, digitalisering og heltid som norm. Politiet må i samsvar med nærpolitireformen, ha mer ressurser til å forhindre at kriminalitet skjer, særlig i ungdomsmiljøene.

## Forskning, omstilling og bærekraft

Tap av naturmangfold er en like stor trussel som global oppvarming. FNs naturavtale må følges opp med konkrete tiltak og planer for bevaring og restaurering av natur og biologisk mangfold. Klimastatus og -plan for 2024 må vise at vi klarer 2030-målene med god margin, hvis ikke må CO<sub>2</sub>-avgiften økes raskere de nærmeste årene. Det må settes konkrete utslippsmål på sektor- og næringsnivå og alle aktiviteter i ikke-kvotepliktig sektor må omfattes av CO<sub>2</sub>-avgiften. Usosiale fordelingsvirkninger av økte miljøavgifter og økte strømpriser må kompenseres. Vi trenger en aktiv stat for næringsomstilling og det grønne skiftet. Pandemien viste at forskning er viktig for samfunnsberedskapen i tillegg til å danne grunnlaget for kunnskapsutvikling, omstilling, kvalitet mv. Den statlig forskningsinnsats må gradvis økes til 1,5 pst av BNP, og grunnbevilgningene i UH-sektoren økes. Den maritime næringen med norske arbeidsplasser har en viktig rolle i det grønne skiftet.